

DEBRECENI ÍTÉLŐTÁBLA

Gf. III. 30.587/2009/7. szám

A MAGYAR KÖZTÁRSASÁG NEVÉBEN!

A Debreceni Ítéltábla a Somoskőiné Dr. Sztán Emese ügyvéd (3525 Miskolc, Fábán kapu 3. fszt. 4. szám) által képviselt felperes neve Betéti Társaság (felperes címe, Cg. ...) felperesnek-, a Dr. Sarkadi Erika ügyvéd (4400 Nyíregyháza, Selyem u. 16. szám) által képviselt alperes neve Korlátolt Felelősségű Társaság (alperes címe, Cg. ...) alperes ellen 7 608 090 Ft pertárgyértékű megállapítási kereset és szerződés megtámadása iránt indított perében, a Szabolcs-Szatmár-Bereg Megyei Bíróság 2009. szeptember 8. napján kelt, 7. G. 15-09-040.033/12. számú részítése ellen a felperes részéről 14. sorszám alatt előterjesztett fellebbezés alapján lefolytatott másodfokú eljárásban - a 2010. július 06. napján megtartott nyilvános fellebbezési tárgyaláson - meghozta a következő

részítéletet:

Az ítéltábla az elsőfokú bíróság részítéletét helybenhagyja.

Az ítéltábla kötelezi a felperest, hogy 15 napon belül fizessen meg az alperesnek 250 000 (Kettőszázötvenezer) Ft másodfokú perköltséget, valamint az Államnak külön felhívásra - az abban foglalt időben és módon - 456 500 (Négyszázötvenhatezer-ötszáz) Ft feljegyzett fellebbezési eljárási illetéket.

Ez ellen a részítélet ellen nincs helye fellebbezésnek.

Indokolás:

A felperes, mint megrendelő és az alperes, mint vállalkozó 2007. szeptember 10. napján két vállalkozási szerződést kötöttek, melyek közül az egyik a ...-... szálloda építésénél felmerülő kőműves munkálatokra és csapadékvíz elvezetés kiépítésére vonatkozott. A szerződés 1. számú melléklete szerint az alperes a szerződésben meghatározott munka elvégzését bruttó 5 672 606 Ft vállalkozói díj ellenében vállalta el azzal, hogy ez az ár mennyiségi eltérésből adódóan változhat.

Megállapodtak abban is, hogy az elszámolás a mindkét fél által aláírt, tételes felmérés alapján történik az 1. számú mellékletben részletezett egységárak szerint.

A megrendelő 2007. szeptember 11. napjáig vállalta, hogy a teljes munkaterületet kivitelezésre alkalmas állapotban átadja a vállalkozónak, aki 2007. november 15. napjáig vállalt kötelezettséget a szerződésben foglaltak teljesítésére.

A műszaki átadás-átvételtől úgy állapodtak meg, hogy a vállalkozó írásos készrejelentése alapján a megrendelő 8 napon belül köteles a műszaki átadás-átvétel időpontját kitűzni. A megrendelő vállalta, hogy a sikeres műszaki átadás-átvételnél befogadott végszámla ellenértékét 30 napon belül kiegyenlíti.

A szerződés szerint a többlet-, vagy pótmunkákat a vállalkozó a megrendelő írásos megrendelése alapján a kölcsönösen kialakított áron számolhatja el. A szerződésnek és mellékletének a módosítását írásbeli alakhoz kötötték.

A másik vállalkozási szerződés tárgyát a ...-... szálloda kivitelezésénél felmerülő út- és térburkolat építése képezte. A vállalkozói díjat bruttó 17 399 808 Ft-ban határozták meg, az elszámolás mikéntjéről pedig az első szerződéssel azonos módon rendelkeztek.

A munkaterület átadása is azonos időpontban történt, a kivitelezés befejezésének határidejét pedig az alperes 2007. október 15. napjáig vállalta. A műszaki átadás, a pénzügyi feltételek, a többlet-, vagy pótmunka és a szerződés módosítása tekintetében a szerződés a másik szerződéssel azonos rendelkezéseket tartalmazott.

Az alperes a szerződések teljesítésével összefüggésben a felperessel szemben az alábbi számlákat bocsátotta ki:

	Számla száma	Szolgáltatás megnevezése	Számla kelte	Teljesítés napja	Fizetési határidő	Számla összege
1.	SM- 2007/150	Út-, parkoló és támfal építése I. sz. részszámla	2007.10.15.	2007.09.28.	2007.10.30.	Bruttó 8 400 000 Ft
2.	SM- 2007/91	Út-, parkoló és térburkolat építése végszámla	2007.11.20.	2007.11.19.	2007.12.20.	Bruttó 8 999 808 Ft
3.	SM- 2007/192	Kőműves munkálatok, csapadékvíz elvezetés kiépítése végszámla	2007.11.20.	2007.11.19.	2007.12.20.	Bruttó 5 672 606 Ft
Összesen:						Bruttó 23 072 414 Ft

Mindhárom számlán fel lett tüntetve, hogy a számla kibocsátása leigazolt teljesítési igazolás alapján történt.

A hivatkozással egyezően az alperes 2007. október 12. napján készre jelentette az út- és térburkolat építése kivitelezési munkáit, melyről az alperes hivatalos helyiségében a felek 2007. október 15. napján vették fel az átadás-átvételi jegyzőkönyvet. A jegyzőkönyv szerint a tárgyi építményt a megrendelő I. osztályú minőségben rendeltetésszerű használatra és állagmegóvásra átvette, a kivitelező pedig egyidejűleg átadta a felmérési napló másodpéldányait.

Szintén 2007. szeptember 28. napján az alperes hivatalos helyiségében állították ki azt a teljesítési igazolást, amely szerint az út-, parkoló és támfal építése kivitelezési munkáit a vállalkozó részben elvégezte, ezért az I. részszámlát bruttó 8 400 000 Ft összegben benyújthatja.

Ezt követően 2007. november 19. napján az út-, parkoló és térburkolat építése, valamint a kőműves munkálatok és a csapadékvíz elvezetése, kiépítése kivitelezési munkáiról állítottak ki teljesítési igazolást, mely szerint a vállalkozó végszámlát nyújthat be bruttó 8 999 808 Ft és bruttó 5 672 606 Ft összegben.

A felperes az SM-2007/150. számú számlát bruttó 8 400 000 Ft összegben kiegyenlítette.

A felek közötti út- és térburkolat építése tárgyú szerződés 1. számú melléklete szerint az alperes arra vállalt kötelezettséget, hogy 40x60x10 cm-es gyephézagos elemek lehelyezésével 631 m² térburkolatot, valamint Mecsek típusú, szürke színű normálkő felhasználásával homokagyazatba fektetve 1314 m² térburkolatot készít, azaz mindösszesen 1845 m²-t.

Az alperes ténylegesen 1617 m² térburkolatot készített, ebből a telekhatáron kívül burkolt le 518 m²-t.

Az alperes a fizetés elmaradása folytán 2008. január 10. napján felszólította a felperest a három számla teljesítésére, majd a részteljesítést követően, 2008. január 14. és 2008. március 27. napján a fent maradó két számla összegének a megfizetésére.

A felperes jogi képviselője a 2008. március 27-ei fizetési felszólításra 2008. április 1. napján válaszolva közölte, hogy a felperes a tartozást sem jogalapjában, sem összecszerúságában nem vitatja, a beruházást azonban fővállalkozóként végzi, a megrendelőnek 39 000 000 Ft-ot meghaladó, 15 napon túli lejárt tartozása áll fent vele szemben, mely tartozás teljesítése esetén tudja és fogja az alperesi követelést kiegyenlíteni.

Az alperes 2008. január 17. napján telefaxon megküldte a felperesnek az út- és térburkolat építési munkákra vonatkozó, részben eltérő tartalmú 1. számú mellékletet, melynek végösszege bruttó 16 795 726 Ft volt.

Az alperes a felperesi követelést írásban első alkalommal 2008. április 22. napján vitatta, ekkor a 2008. január 17. napján megküldött „új költségvetést” sem fogadta el azzal az indokkal, hogy abban az alperes egyoldalúan megváltoztatta az egyes tételek egységárait is, holott változás csak mennyiségi eltérésből adódhat.

Hivatkozott arra is, hogy a szerződésben előírt az elszámolás alapjául szolgáló mindkét fél által aláírt tételes felmérés nem áll rendelkezésre.

Az alperes a felperessel szemben 2008. április 30. napján fizetéseképtelenségének megállapítása és felszámolásának elrendelése iránt nemperes eljárást kezdeményezett, kérelmét a két ki nem egyenlített számlatartozásra alapította.

A felszámolási eljárás során a felperes, mint adós, és az alperes, mint hitelező 2008. július 2. napján ügyvéd által ellenjegyzett megállapodást kötöttek, melyben rögzítették, hogy az adós tartozása 14 672 414 Ft, ezen összegnek 2007. december 21. napjától számított évi 14,75 %-os mértékű késedelmi kamata, bruttó 396 000 Ft ügyvédi munkadíj, 25 000 Ft illeték és 25 000 Ft közzétételi költségterítés.

A felek megállapodtak abban, hogy az adós a megjelölt tartozás összegéből a szerződés megkötésekor megfizet 2 000 000 Ft-ot, egyben kötelezettséget vállal arra, hogy a megállapodás aláírásától számított 30 napon belül megfizet további 3 000 000 Ft-ot, és vállalja, hogy 2008. december hó 15. napjáig megfizeti a még fennálló 10 118 414 Ft összegű tartozást.

Megállapodtak abban is, hogy amennyiben az adós a fizetési kötelezettségének eleget tesz, a hitelező a késedelmi kamatigényét nem érvényesíti. Egyidejűleg kérték az eljárás szünetelését.

A felperes a felszámolási eljárás szünetelésének időtartama alatt 3 000 000 Ft-ot megfizetett az alperesnek, de a további 10 118 414 Ft-ot nem teljesítette.

Az alperes ajánlatot tett arra, hogy a felperes a megrendelőjével szemben fennálló követelését rá engedményezze, az ehhez szükséges engedményezési megállapodás tervezetét 2009. január 14-ei dátumozással elkészítette. Az engedményezési megállapodás azonban a felek között nem jött létre, ezért az alperes a felperessel szemben indított fizetéseképtelenség megállapítása iránti eljárás folytatását kérte.

A felperes a 2009. március 20. napján benyújtott keresetében kérte, hogy a bíróság a Ptk. 277. § (1), (4)-(5) bekezdése alapján az alperes követelését 9 672 414 Ft-ról (7 608 090 Ft levonásával) 2 064 324 Ft-ra szállítsa le.

Majd keresetét kiterjesztette és támadta a 2008. július 22. napján kelt megállapodást arra hivatkozva, hogy a megállapodást a felperes a cég felszámolásával történő jogellenes fenyegetettség hatására írt alá. Az alperes tisztában volt azzal a ténnyel, hogy a teljesítést követően részéről nem készült semmilyen felmérés, illetve tudta, hogy a telekhatáron kívüli burkolást nem a felperesi cég rendelte meg, s nem is vállalta költségének a megfizetését.

A felszámolás iránti kérelem benyújtásakor az alperes figyelmen kívül hagyta azt a tény is, hogy a felperes a követelést 2008. április 22. napján kelt levelében vitatta.

Álláspontja szerint a felszámolással fenyegetés azért minősül jogellenesnek, mert a felperes, mint megtámadásra jogosult bizonyította, hogy a követelés a felszámolási eljárás kezdeményezésekor a másik fél által tudottan alaptalan, vagy részben alaptalan volt.

A megállapodás részbeni érvénytelenségének megállapítását kérte a vitatott 7 608 095 Ft összeg erejéig.

Előadta, hogy a megállapodás megkötésekor bízott abban, a saját megrendelője fizetni fog, ezért nem lesz akadálya az alperes felé a teljesítésének. Teljesítés esetén az volt a szándéka, hogy a túlszámlázás miatti igényt érvényesíti az alperessel szemben, amennyiben pedig ez peren kívül nem vezet eredményre, akkor peres eljárás kezdeményezésével.

A felperes az általa nem vitatott 2 064 324 Ft tőke és járulékai tartozását nem fizette meg.

A felperes a kereseti kérelmét az általa becsatolt okiratokra alapította.

Az alperes a felperesi kereset elutasítását kérte, elsődlegesen jogellenesség hiányában.

Az elsőfokú bíróság részítéletével a felperesnek a felek között 2008. július 2. napján megkötött megállapodás megtámadása iránti kereseti kérelmét elutasította.

Kötelezte a felperest, hogy fizessen meg az Államnak az illetékhatóság külön felhívására 456 500 Ft Állam által előlegezett kereseti eljárási illetéket.

Mivel a felperes a megtámadási határidőn belül indította a keresetét, az elsőfokú bíróság érdemben vizsgálta a szerződés megtámadását.

Az elsőfokú bíróság az ítélete indokolásában azt mondta ki, hogy a felperesi tényállítások attól függetlenül, hogy valósak-e vagy sem, a szerződés eredményes megtámadását nem eredményezhették.

A felperes kényszerhelyzetbe kerülésének több oka volt, melyek között részoki szerepet töltött be az, hogy az alperes a felperessel szemben felszámolási eljárás kezdeményezésével igényt érvényesített.

A kényszerhelyzetét ténylegesen az eredményezte, hogy egyrészt a 2007. november 20-ai két számlát befogadta annak ellenére, hogy általa tudottan - előadása szerint - a teljesítést követően nem készült felmérés, és a számla tartalmazta a telekhatáron kívüli burkolást is. Másrészt a számla befogadása után a teljesítési idő lejártát követő 15 napon belül a számlatartozást nem vitatta, és a hitelező 2008. január 10. napi felszólítását megelőzően sem vitatta. A felperes a 2008. július 2. napján megkötött megállapodás ellenére nem teljesített, és olyan pénzügyi forrása sem állt rendelkezésre, amely alapján teljesíteni tudott volna.

Bár a felszámolási eljárás kezdeményezésének kilátásba helyezése az adott szerződéses nyilatkozat megtételére szándékkiváltó hatással bírt, azonban nem minősíthető fenyegetésnek, figyelemmel arra, hogy a bírói gyakorlat egységes abban, miszerint az igényérvényesítéssel való fenyegetés, majd az igényérvényesítés nem minősül jogellenesnek, ezért az erre alapított megtámadás eredményre nem vezethet.

Mivel a felperes a szerződés megkötésekor tudott a fentebb említett körülményekről, azok a tévedés körében sem értékelhetők.

Rámutatott arra, hogy a felszámolási eljárásban a tartozás kiegyenlítése nem minősül tartozás-elismerésnek, a teljesítés a polgári peres eljárásban történő visszakövetelést nem zárja ki.

Mindezek alapján a felperes szerződés megtámadása iránti keresetét elutasította.

A Pp. 78. § (1) bekezdése alapján kötelezte a felperest az illetékfeljegyzési joga folytán le nem rótt, a pertárgyérték szerinti eljárási illeték megfizetésére, a perköltség viseléséről pedig a részítéletében nem határozott, tekintettel arra, hogy a tárgyi keresethalmazban érvényesített felperesi igények teljes elbírálása esetén állapítható meg csak a felek pernyertessége és pervesztessége.

Az elsőfokú részítélet ellen a felperes fellebbezett, melyben az elsőfokú részítélet megváltoztatását - a szerződés érvénytelenségének keresete szerinti megállapítását - kérte.

Sérrelmezte, hogy az elsőfokú bíróság hiányosan állapította meg a tényállást, és abból nem helytálló következtetésre jutott. Nem értékelte kellő súllyal az alperes 2007. október 19. napján kelt levelét, amelyben az eredetileg létrejött vállalkozási szerződés szerinti elszámolás helyett az új, az egyes munkatételekhez az alperes által becsült mennyiségeket rendelő szerződést küldte meg, mellyel az volt a célja, hogy a számlát felmérés nélkül tudja kiállítani.

Állította, hogy az alperes által vállalt munkálatok elvégzésének technológiai sorrendje objektíve kizárja annak lehetőségét, hogy az alperes 2007. október 15. napján teljes egészében befejezze a térburkolási munkákat. Véleménye szerint ez csak 2007. november 19. napján történt meg, ami pedig kétségtelenné teszi, hogy az alperes becsült mennyiségekkel számolva állította ki a számláját. A teljesítést követően szerződéses kötelezettsége, illetve erre vonatkozó szóbeli ígéretei ellenére az alperes nem készített felmérést, nem volt felmérési napló, így azt - állításával ellentétben - át sem adhatta, tehát a számla szerint elszámolt mennyiséget nem korrigálta a ténylegesen elvégzett munkamennyiség szerint.

Az alperes a már befogadott, és írásban nem vitatott számla birtokában felmérés helyett felszámolási eljárás kezdeményezését kilátásba helyező fizetési felszólítást küldött. Ezt követően a Cstv. rendelkezése szerint elkésve ugyan, de írásban megkifogásolta a követelésösszegezését, és felhívta a tételes felmérés hiányára a figyelmet, azonban az alperes ezt a kifogását válasz nélkül hagyva, az általa helytelenül becsült mennyiségeken alapuló követelések érvényesítése érdekében adta be a felszámolás iránti kérelmet. Ezért a felszámolási fenyegetettség volt az egyetlen oka annak, hogy 2008. július 2. napján a megállapodást megkötötte az alperessel.

A jogellenes fenyegetés - érvelése szerint - abban áll, hogy a másik fél akaratának befolyásolására alkalmas jelentős hátrány kilátásba helyezésével sérti, mint polgári jog alanyának a rendelkezési, illetve szerződési szabadságát, hiszen az egyik felet a valódi akaratától eltérő cselekvésre indítja.

Az alperes igényérvényesítésének kilátásba helyezése tehát nem volt jogszerű, mivel alaptalan követelés érvényesítése érdekében kezdeményezte a felszámolási eljárást, ami polgári jogi értelemben jogellenes, függetlenül a Cstv. szerinti megítélésétől. A felszámolási eljárás kezdeményezésének joga ugyanis nem vezethet az adós megkárosítására, jogainak, törvényes érdekeinek a sérelméhez. Bár a Cstv. lehetővé teszi az alaptalanul megfizetett összeg visszapertézését, ez csak akkor áll módjában az adósnak, ha az egyébként alaptalan követelést képes megfizetni, ellenkező esetben felszámolás alá kerülhet.

Kérte az alperes perköltségben történő marasztalását is.

Az alperes az elsőfokú részítélet helybenhagyását, és a felperes perköltségben történő marasztalását kérte.

Az volt az álláspontja, hogy az elsőfokú bíróság a tényállást helyesen állapította meg, és abból helytálló jogi következtetést vont le.

Nyomatékosan hivatkozott arra, hogy a felperes csak részben vitatta az alperes követelését, ennek ellenére a 2 064 324 Ft összegű elismert tartozását sem egyenlített ki, amely nem vitatott tartozás önmagában is megalapozza a fizetéseképtelenség tényét.

A felperes fellebbezése nem alapos.

Az elsőfokú bíróság a szerződés jogellenes fenyegetésen alapuló megtámadása címén előterjesztett megállapítási kereset vonatkozásában eljárásjogilag helyesen, célszerűen különítette el a per tárgyalását, és folytatta le a bizonyítást.

Helyesen indult ki abból, hogy az okirati bizonyítékokon alapuló tényállás alapján a szerződés megtámadása iránti kérelem a rendelkezésre álló bizonyítékok alapján elbírálgató volt.

A bizonyítékokat a Polgári perrendtartásról szóló többször módosított 1952. évi III. törvény (Pp.) 206. § (1) bekezdésének megfelelően önmagukban, de a maguk összességében is helyesen értékelte, ennek során figyelembe vette a bizonyítékok összefüggéseit, az igényérvényesítés eljárási lehetőségeire, azok egymáshoz való viszonyára is helyesen mutatott rá. Értve itt ezalatt a felszámolási eljárás és a peres eljárás önálló, és egymáshoz kapcsolódó igényérvényesítési útját.

Az elsőfokú bíróság helyes jogi következtetésre jutott, amikor az egységes bírói gyakorlatot követve azt mondta ki, hogy az igényérvényesítéssel való fenyegetés, majd az

igényérvényesítés nem minősül jogellenesnek, az erre alapított megtámadás a Ptk. 210. § (4) bekezdése alapján nem vezethet eredményre.

Az elsőfokú bíróság az irányadó jogszabályokat helyesen értelmezve jogszerű és megalapozott döntést hozott.

Ítéletét részletes, a jogvita minden lényeges kérdését érintő indokolással látta el, amelyben a ténybeli és jogi megállapítások megfelelő érveléssel kerültek megindokolásra.

Az elsőfokú ítélet indokolásával az ítéletábra teljes egészében egyetért, annak kiegészítése szükségtelen.

A felperes a fellebbezésében semmilyen olyan releváns új tényre, körülményre nem hivatkozott, amelyet az elsőfokú bíróság ne vett volna figyelembe döntése meghozatala során.

Kiemelést kíván azonban a felperes fellebbezési érvelésében szereplő néhány hivatkozás, amelyekre az ítéletábra részéről reagálni szükséges.

A felperes maga ismeri el tényként azt, hogy az alperes számláit annak ellenére fogadta be, hogy tudta a követelés legalább részben alaptalan.

Tény az is, hogy a számlák befogadását követően írásban nem vitatta a követelést. Elismerte azt is tényként, hogy nem úgy járt el, ahogyan az adott helyzetben általában elvárható. Ezek után mintegy önmagának is ellentmondóan hivatkozik a Ptk. 4. § (4) bekezdése harmadik mondatára, miszerint, aki maga sem úgy járt el, ahogyan az az adott helyzetben elvárható, a másik fél felróható magatartására nem hivatkozhat.

Végezetül azt állítja, hogy a felszámolási eljárás kezdeményezése az alperes részéről joggal való visszaélést valósított meg annak ellenére, hogy a csődtörvény szerint az jogszerűnek minősül.

A felperesnek a fentebb ismertetett okfejtése alapvetően téves, egy erőltetett logika mentén halad.

Ezzel összefüggésben az alperesnek helytálló a fellebbezési ellenkérelmében írt hivatkozása, miszerint a felszámolási eljárás elrendelése iránti kérelmet a Cstv. 27. §-ában foglalt feltételek fennállása esetén az adós tartozása, annak összecszerúségétől függetlenül megalapozza - tekintve, hogy a fizetése képtelenség pénzforgalmi szemléletű fogalom.

Az pedig tény, hogy a felperes az alperessel szembeni tartozását csak részben vitatja, a nem vitatott 2 064 324 Ft tekintetében a felszámolási eljárás elrendelése az alperes magatartásától függetlenül jogszerűen megtörténhetett.

Mindezekre figyelemmel az ítéletábra az elsőfokú bíróság részítéletét a Pp. 253. §-ának (2) bekezdése alapján - utalva a Pp. 254. §-ának (3) bekezdésére is - annak helyes indokai alapján helybenhagyta.

A felperes fellebbezése nem vezetett eredményre, ezért az ítéletábra a Pp. 78. §-ának (1) bekezdése alapján kötelezte az alperes másodfokú eljárásban felmerült költségének a megfizetésére, melynek összegét a bírósági eljárásban megállapítható ügyvédi költségekről szóló 32/2003. (VIII.22.) IM rendelet 3. § (1)-(2), (5)-(6) bekezdései alapján állapította meg a kifejtett ügyvédi tevékenységre figyelemmel azzal, hogy az így megállapított

munkadíjra a rendelet 4/A. § (1) bekezdése alapján felszámította az ügyvédi tevékenység ellenértékét terhelő általános forgalmi adó összegét.

Az ítélet tábla a költségmentesség alkalmazásáról a bírósági eljárásban tárgyú 6/1986. (VI.26.) IM rendelet 13. §-ának (2), és 15. §-ának (1)-(2) bekezdése alapján a felperest kötelezte az illetékfeljegyzési joga folytán feljegyzett, le nem rótt fellebbezési eljárási illeték megfizetésére.

Debrecen, 2010. július hó 06. napján

Dr. Madarász Anna sk a tanács elnöke, Szilágyiné Dr. Karsai Andrea sk előadó bíró,
Cogoiné Dr. Boros Ágnes sk bíró

A kiadmány hitelül:

Kiadó